

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Mária-fő-utca), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények ezimzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónap . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok érkezőkben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyiltéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Emléket Brassainak!

Azok a lelkes szavak, a melyekkel dr. Concha Győző a M. Tud. Akadémiában életre hívta Brassai Sámuel szellemét, meleg visszhangra találtak az egész országban. Ide Kolozsvárra és Erdélybe hazajöttek, mert hiszen itt nemcsak az emberek, hanem a fák, a virágok, a völgyek és a hegyek is hosszú regéket tudnak elmesélni Brassairól, a kit nemcsak nagy tudománya, nemcsak sajátosságos alakja, hanem mérhetetlen jó szíve is hámultta és szeretetté tett egész országszerte.

Hirlapirói kötelességünk szólít, hogy ezt az alkalmat megragadjuk és fölkerjünk mindenkit, hogy adakozzék a Brassai emlékre. A Brassai emlék bizottság már is szép eredményhez jutott, mert 1600 frtot tesz ki f. évi gyűjtése, de ehhez a nagyközönség még nem járult hozzá, pedig hogy Brassaihoz méltó emléket lehessen állítani, arra legalább 12.000 frt szükséges.

Ha egyen-egyen nem is adhatunk sokat, adjunk sokan tehetségünk szerint és Brassai emléke egy pár év alatt fenn fog állani Kolozsvárt, diszél a mi egyetemi városunknak és jelétül annak, hogy a valódi érdemet megtudjuk becsülni!

Az „Ellenzék” szerkesztősége ezennel megkezdi az adakozást 10 frtal s a legkisebb adományt is a legnagyobb készséggel fogadja el az emlékre.

Mátyás király háza.

Kolozsvár városának egyik méltóbüszkeségét képezi az, hogy történelmünk egyik legnagyobb alakja, az „Igazságos Mátyás” e város falai között született.

És hosszú idő óta mai napig még méltó szegénye az, hogy az a ház, a melyben a nagy király született, nemrég még kaszárnya volt, ma pedig egy düledező romhalmaz.

Egy dolog történt csak évekkal ezelőtt, hogy azt a históriai nevezetességű házat emléktáblával látták el, ezt is azonban oly szerencsétlenül, hogy arról a tábláról le nem olvashatja senki, hogy az, mit jelképez azon a házon.

Nehány hét előtt aztán végre történt egy elhatározó lépés is.

Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága ugyanis elhatározta, hogy azt a düledező, de igen nagy históriai

nevezetességgel bíró házat stilszerűen helyreállíttatja, s egyben át is engedte azt az Erdélyrészi Kárpát Egyesületnek egy néprajzi muzeum berendezésére.

Ezt a határozatot annak rendje szerint felterjesztették a belügyi kormányhoz jóváhagyás végett.

A napokban érkezett le a kormányi leirat.

Mindenki joggal hihette, hogy Kolozsvár város közönségének ezen kegyeletes ténye ellen a belügyi kormány nem fog kifogást tenni, hanem meghajol a város közönségeinek nemes, hazafias és kegyeletes intencziói előtt.

Ámde nem így történt.

A belügyi kormány ebben a kérdésben is azt a merev és rideg álláspontot foglalta el, a melyre a törvényparagrafusok rideg szelleme oktatta, s a melytől úgy látszik, hogy sem kulturális, sem hazafias, sem kegyeletes tények nem tudják eltéríteni.

A belügyi kormány ugyanis merőben a paragrafusokra hivatkozva, feloldja a törvényhatósági bizottság határozatát, mert:

a helyreállítási költséget túlmagasan találja;

a költségek fedezetére kijelölt alapot nem tartja erre a célra felhasználhatónak;

a befektetést nem látja haszonhajtónak. (?)

Ilyen és ezekhez hasonló érvekkel támogatja a belügyi kormány azt a határozatot, a melylyel ezt a kérdést nem csak elodázza, hanem a czélba vett megoldást talán lehetetlenné is teszi.

Ezen érvek mellett még az a meghagyás is foglaltatik a leiratban, hogy a város a restaurálandó házat ne engedje át örök időkre a Kárpát-egyletnek, hanem egy ideig *jóvedelmestesse*, hogy abból a helyreállítási költségek legalább részben fedezhetőek legyenek.

Hát ha arról volna szó, hogy Kolozsvár városa egy köztulajdoni képező házastelket használható állapotba helyezze, tehát a helyreállítást bizonyos töké befektetés mellett eszközölje, akkor még talán értenők a belügyi kormány merev ragaszkodását a paragrafusokhoz.

Ámde itt egy históriai emlék megemlékezéséről, fenntartásáról és igazi rendeltetésének való átadásáról van szó. A város közönsége, mikor erre határozta magát, akkor az a nemes és hazafias intenczió vezette, hogy egy tör-

ténelmi nevezetességű építményt megőrizzék a jövőnek és azt egy kulturális czél előmozdítására használja fel.

Ez tehát kegyeletes, nemes és hazafias és egyben kulturális érdekebe vágó cselekedet.

Már most mi köze van mindezekhez a rideg paragrafusoknak és hogy függ össze ez a hazafias elhatározás a „törzsvagyon haszonhajtó gyümölcsötzetésének” rideg kérdésével?

Hát ez egyszerű fináncziális kérdés? Ez az épület nem különbözik semmiben sem a többi törzsvagyonról, a melynek az a rendeltetése, hogy a város azt a maga hasznára értékesítse?

Hát Mátyás király születési háza nem esik külön megítélés alá s azzal is csak éppen úgy kell elbánni, mint a város egyéb haszonhajtó törzsvagyonával?

Hát Mátyás király születési háza és általában a hasontermészetű történelmi emlékek csak éppen arra valók, hogy azokból a paragrafusokhoz egyszerű — *törzsvagyon* képezzenek és ezen a réven a Mátyás király születési házában esetleg — pálinkát áruljanak?

Ez az ügy nem sokára ismét a közgyűlés elé kerül.

Már most felhívjuk erre a városatyák figyelmét.

Értessek meg a belügyi kormányt, hogy Kolozsvár városa Mátyás király születési házában mint történelmi emlékek fenntartásáért szívesen hoz anyagi áldozatokat s a belügyi kormány paragrafusokhoz ragaszkodásának a kegyeletes szándékának a végrehajtásától nem fogja eltéríteni.

Bankakta contra kiegyezés.

A Thun-kormány, mint már tegnapelőtt megirtuk s mint Bécsből tegnap megerősítették, neki esett a bank-egyezménynek ezt a kártyát akarja kijátszani, némely barátságos úrlapok zenekísérete mellett, a Széll-kabinet és a magyar pártok erős öntetű paktuma ellen. Hogy mi lesz ebből a kísérletből s vajjon csakugyan döntő ütközet készül-e, ma még bizonytalan. Egy azonban bizonyos. Bizonyos az, hogy az osztrák kormánynak ez a sikerült ötlete különösen, sőt legkülönösebben alkalmas arra, hogy egyrészt a magyar függetlenségi pártnak malmára hajtja a vizet, másrészt pedig megrendítse a hitet az osztrák-magyar monarchia közösségében. Mert, hogy is vagyunk ovval a bank-egyezménnyel, s mi volt Ausztria és Magyar-

ország eredeti álláspontja? Ugyebár, az eredeti (vagy hároméves, tehát ősrégi) Bánffy-Badeni megegyezés abból állott, hogy a gazdasági kiegyezést megcsinálják 1907-ig, a bankkal pedig szerződnek 1910-ig — tehát három évvel továbbra, mint a kiegyezés lejártáig.

Ez volna és lesz az álláspont most is, abban az esetben, ha Ausztria parlamentje nem betegedett volna le a nyelvredele-tekben. Magyarország kormánya ezek szerint ma sem kíván egyebet, mit a Széll-formula előtt kívánt, tudniillik azt, hogy a bankszabadalom Ausztria-Magyarország és a bank érdekeiben tovább tartson, mint a kiegyezés többi része; a különbség csak az, hogy most nem három, de hat évvel lenne nagyobb a határidőkülömbőség. És — azelőtt ezt igen helyeselte az osztrák kormány, ma azonban kigyót-bekát kiáltat erre, daczára annak, hogy valóságos készpénzbeli hasznot nyerne mind a két állam az új bankakta által, a mit elveszít, ha a régi bankaktát hosszabbítja meg.

Hanem most jön a java! Az osztrák kormány nem elégszik meg azzal, hogy a banktól nyerendő előnyöket úgy a saját, mint a mi zsebünkől kidobálja, hanem tovább megy és — éppen 1904-ben akarja lejáratni a bankaktát. Ez se mielőttünk, sem az éberszemű külföld előtt nem lehet kétséges czélzat, sőt egészen világosan jelent kettőt. Jelenlét először azt, hogy míg a magyar kormány mindenféle módot kitalál, csak hogy az osztrák kormánynak lehetővé tegye a gazdasági közösség és közös intézmények fentartását, eddig odaát azon vannak, hogy újjal mutassák meg, hogy hol lehetne a szálakat eltépni. Jelenlét másodsor azt, hogy ezek a törekvések csakis oly kormánynak könnyíthetnek meg Magyarországon a helyzetet, amely — a függetlenségi pártból kerül ki, minden egyéb kormány törekvését azonban megnehezítik itthon és kompromittálják a külföldön.

A Thun devize tehát új és meglepő: bankakta kontra kiegyezés. Ez ember azt hinni, hogy egyszerű félreugrás, pedig hát egy igen komplikált beugrás.

Hajós János.

Kolozsvár, május 13.

(K) Az erdélyrészi köznevelésnek munkában és eredményekben számat tevő tényezője, a közéletnek mind haláláig munkás férfija hunyt el tegnap d. u. Kolozsvárt.

Hajós János miniszteri tanácsos, a Lipótrend lovagja három heti betegség után 80. évében tegnap délután 2¹/₂ órakor csendesen elszenderedett.

— hogy ha egyáltalában ilyen felesleges fényűzést meg is enged magának, — örökre nyitva kell hogy álljon.

Azokban minden vendégek közt legnagyobb örömmel fogadtuk atyám gyermekkori barátját, Józsi bácsit, a ki a nagy bajusszal alul oly kedvesen tudott reánk mosolyogni, s oly mókázva beszélt el velünk kis emberekkel. Nővérem, kinek okossága előtt nagy tisztelettel hajoltunk meg, sokat beszélt a Józsi bácsi nagy tudományáról. Akárhányszor le is jegyzett egyet-mást az apámmal folytatott beszélgetésből.

Egy ily jegyzetet idéznem is kell, mert összefügg történetemmel.

— Gyermekedeket, kedves barátom tanítsd meg a német nyelvre. Nem azért, mint ha e szerencsétlen politikai korszak végleges fennmaradásától félni lehetne; mert hiszen e rendszert mint pehelyt fogja elfújni a történelem logikájának szele; de a német nyelvre tudományos szempontból szükség van.

Az anyagi tekinteteket is számba véve, legzselészerűbb lenne, ha a zsidó bérlő tanítójával adnánk órákat. Miként tudom, az egy igen értelmes egyéniség.

Látod, mégis mily szép a zsidóknál, hogy a legszegényebb szülő is — talán az első szükségleteket megvonva magától — igyekszik gyermekének jó nevelést adni.

Erős meggyőződés, hogy a magyar nemzet újjászületésének egyik főtényezője ezen — természetből annyi tehetséggel megáldott faj beolvasztása leendő. E faj, mely Herschelt, Spinozát, Ricardót, Marxot, Cremieot, Disraelit, Lasselt, Gambettát, Mendels-

Még egy hó előtt megjelent a városi szakszótályi és közgyűléseken, ott volt az EMKE. gyűlésén, az unitárius főiskola értekezletén s gyűlésein s ma már a városi házon, nemzeti kaszinón, unitárius főiskolán, tornavivő épületen gyászlobogó hirdeti le-tüntét.

Hajós János miniszteri tanácsos sok oldalú kulturális és társadalmi munkásságai között figyelmet érdemel az a szerepkör, melyet mint elnök, a *Székelly művelődési és közgazdasági Egyesület* élén betöltött.

Ez egyesület Budapesten alakult székelly földi országos képviselő kezdeményezésére. Az alakuló közgyűlés tiszt. elnöknek Andrássy Gyulát Haynaldot, Mikó Imre gróftot választotta, rendes elnökének pedig Hajós Jánost választotta meg 1875-ben december 19-én.

E munka körben Hajós János minden *hivalkodást* és *üdvözlést* szerényen kerülve oly szép feladatot teljesített, hogy az minden körben osztatlan elismeréssel találkozott.

Az egyesülettel a vidéken 15 fiók választmányt szervezett. Minden évben a székelly székek egy-egy pontján tartotta gyűléseit.

Évkönyveiben ismertette a székelly szék tanügyi, ipari, kereskedelmi, humanisztikus és egyéb viszonyait.

Hathatósan közreműködött Hajós arra nézve, hogy a hatvanas években Wagner által kezdeményezett erdőtervény javaslat a székellyföld érdekeiben mint 1879 évi XXXI t. cz. törvényre váltható, s a ma fennálló görögnyí edőri szakiskola létesítésére az első tervezetet a földm. miniszteriumhoz ü nyújtotta be, a székelly fiúk képzése érdekében befolyt a székelly földi ipar viszonyok rendezésére. A székelly kivándorlás csökkentésére hathatós intézkedéseket tett.

A székelly ipar termékek Romániába szállítása iránt, valamint a székellyföldi ipar kamara felállítására érdekében kezdeményező befolyást gyakorolt.

Ezer ftyos pályadíjat tüzött ki a székelly föld művelődési és közgazdasági viszonyai megírására, a mely díjat Kozma Ferencz nyert meg, hű tükröt adva az egyet által kinyomatott könyvében a székelly földről és a székelly népről.

E jeles mű szerzője jelenleg kir. tanácsos, Kolozsvármegye tanfelügyelője.

Jelesebb székelly fiukat az egyet költéségen neveltetett különböző pályákra, különösen mű és házi ipar szakokon. Több jeles ifju külföldi kiképzését lehetővé tette.

A Marosvásárhelyt fenn álló székelly nemzeti muzeum létele, megerősödése Hajós János körültekintő alapvető és szervező elnöki munkájának az eredménye.

sohnt, Mayerbeert, Halévyt, — szóval minden téren oly szellem óriásokat szült, — nem gyűlölni, nem megvetni; de szorosan magunkhoz kapcsolni, nemzetünkbe beolvasztani kell.

A Józsi bácsi beszéde minden esetre erősen hatott atyámra, mert elmentele után pár napra kinyilvánította, hogy németül fogunk tanulni a zsidótanítótól.

E kijelentés rettenő hatással volt rám. Reméltem ugyan, hogy hát ha ez is csak olyan íjesztgetésnek marad, mint midőn alkalom adtán a kéményseprő vagy csizmadia inasságot emlegettek.

Kérdezgetém édes anyámat a részletek felől.

A vörös szakálu tanító elhozta-e azt a bizonyos hosszú éles kését. Tanulásunk alatt jelen lesz-e még valaki, hogy megvédjén minket?

Anyám aztán annyi megnyugtatót mondott, hogy midőn aztán csakugyan bekövetkezett a vörös szakálu zsidó tanító megjelenésének ideje, már bizonyos bátorsággal álltam előtte; de a bátorság erős próbára volt téve, midőn leültetett maga mellé és hosszú kabátja hátsó zsebébe nyult.

Nó most jön a nagy kés! Hát bizony egy rakás diót vett ki onnan a számunkra. Aztán elkezdett szépen magyarul beszélni.

Elmondá, hogy mielőtt a német nyelvhez kezdenénk, ismerkedésül beszélgetni fogunk.

Aztán oly gyönyörű dolgokat mesélt, hogy egészen elragadtatva valánk.

Alig vártuk, hogy újra eljőjön. Jött ren-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA
1899. Május 13.

Az a vörös szakálu zsidó.

Igaz történet a Bach-korszakból.)

Írta: Hory Béla.

Szülőfalvam közepétáján, szép emelkedett helyen, a hegyoldalában állt az udvarház majdnem düledező felben. Zsindely födele itt-ott deszkával foltozva, kőmánya felig leomolva. Az előlőről felvezető két lépcsőnek csak minden második vagy harmadik foka volt még ép. Udvarán pálinka-főző, — körülte számos hordó és nem kevesebb zsidó gyerek. Igen, mert a szép napokat látott udvarház bérlője Jákob zsidó lett, — kinek megszámlálhatlan s részben meztőláb-járó gyermekei, szomorú tanúságai valának annak, hogy az üzlet nagyon rosszul megy.

En gyermekes félelemmel tartottam magam mindig távol e telektől. S habár édes anyám elbeszélései az egykor szép udvarház verőfényes napjairól bizonyos vonzalommal töltötték is el a gyönyörű fekvésű telek árnyas kertje iránt; de azért, nem ígérhetek nekem oly nagy földai pogácsát, a melyért beleptem volna e félelmetes udvarra.

Az öreg Jákob hosszú fehér szakála még nem rémített nagyon, s a kis zsidó fiuktól sem féltem; mert ha szükséges, hármatis

legyűrök belőlük, — hej de ott volt az én félelemnek szörnyű tárgya, a nagy vörös szakálu zsidó-tanító. Ha az a szakál nem a keresztény gyermekek vértől vörösödött anynyira meg, akkor aztán a Gyurka Jánosék Erzi leányát sem a zsidók sakterölték volt le sok évekkal az előtt. Már pedig a mi pesztránk magától az édes anyjától hallotta azt a rémes históriát oly részletesen elbeszélni, hogy midőn estvéneként nem akartunk elég gyorsan lefeküdni, elég volt, ha a pesztra a nagy konyhakés felmutatása mellett a saktert emlegette. Volt aztán vetkőzés s paplanyomat fojmemre huztam, — s még ily védelet állapotban is szememet behunytva, — a legengedelmesebb kis fiuvá lettem.

Jól emlékszem egy iszonyu eseményre.

A patak kis pallóján által menve, a Kolgyákék malma melletti szűk sikátorba jött velem szembe egyszer a vörös szakálu zsidó-tanító. Egyik nagyobb tanítványával sétált s németül beszéltek.

A tanító kezében vastag pálcza volt. Én rémültemben a deszka kerítéshez lapultam. Szememet behunytam. Elvoltam készsülve a legrosszabbra.

Egyszerre — őh borzasztó — érzem hogy arcomat valaki végig simogatja. Nyakamon már érezni véltem a nagy kés hideg élet.

Aztán csak, midőn már a lépések zarából következtetve, a veszélyen túl voltam, nyitám ki szememet és örült futással szaladtam haza.

A szívem úgy vert, a félelem még akkor is megreszkettette tagjaimat, s folyton

hátra néztem, ha vajjon nem jön-e az a veres szakálu zsidó.

Midőn otthon elbeszéltem a rém történetet, — édes anyám igyekezett megnyugtatóni, hogy nem rossz ember az, sőt azt hallotta, hogy nagyon szereti a gyermekeket. — Köszönöm alássan, — gondolám — nem kérek a szeretetéből.

Csudálkoztam, hogy az én jó anyám hogy is beszélhet ilyet. No dehát az édes anyámnak olyan jó szíve van. A sátoros cigányokat is mindig megvendégeli, — igaz, hogy azok csak lopni szoktak, — gyermekeket is lopnak, de persze csak a rosszából. Más a zsidó, ki a legártatlanabb gyermekeknek veszi a vért.

Aztán az a német beszéd! Hát nem németül beszéltek azok az emberek is, kik egy ízben hat esendőrt vezettek hozzánk s meg egy nagy csákányu kőmívost, hogy szobánk falait többhelyt leveressék, elrejtett fegyvereket keresve. Németül beszéltek azok a félelmes urak is, a kik egyszer hét hosszú nap kutatták ki édes atyám iromány szekrényeit, elolvastva mindent, a mi olvasható volt. Jó, hogy egy részét az iratoknak megelőzőleg atyám elégette, mert különben még most is ott olvasnának az íróasztal mellett.

A zsidótól és a német szótól féltem a világon legjobban. S ha még ezekhez egy vörös szakál is járul, — ne dobogjon-e az ember szíve egy olyan szűk sikátorban?

Házunknál midőg ünnepszámba ment, ha vendég érkezett. Igaz, hogy ily formán talán nagyon is sok ünnepek volt; de atyám azt tartotta, hogy igaz magyar ember kapuja

*) Folytatott az „Erd. Irod. Társaság” ápril havi ülésén.

Ez egyesület terén elért páratlan sikerre, odaadó munkássága elismerésül a Fel-sége a Lipót rend lovag keresztjével tüntette ki a zajtalanul munkálkodó puritán férfit.

Hajós János miniszteri tanácsos 1819. december 13-án született, Udvarhelyszék-ből Vargyasról Kolozsvárra származott szé-kely családból. Atyja János rendőrbiztos volt Kolozsvárt, hol kiváló tevékenységéért maig is eleven emlékeztetésben áll a városi lakoságnak; anyja, Csill-Szt.-Iváni Koronka Bor-bála, e század elején az úttörő magyar szí-nésznők egyik jelese, előbbi férje nevén Sáskáné. Anyjától örökölte a szívóságot, eleven kedélyt s lelkenek azt a ruganyos-ságot, melyet mind halálig megőrzött.

Hajós iskolai kiképzését az unitáriusok kolozsvári főiskolájában nyerte, s mint szorgalmas és törekvő ifjú volt ismeretes. A ta-nuló ifjúság szellemi mozgalmában élénk részt vett, mindennapi érintkezése volt az ez iskolából később kiváló hímnévre jutott jelesekkel: Szentiványi Mihályval, Kriza Jánossal, Gálly Sándorral, kik ez időtájt ala-pították az akkori iskolák körében ritka, tán egyetlen olvasó társaságot, melynek műkö-désében később mint jegyző és elnök buz-góan részt vett. Kriza János vezetése alatt szerkesztette az 1839-ben kiadott, s irodalmi körökben is feltűnt „Remény” című szép-irodalmi zsebkönyvet, melyben Hajós János-t is több költemény s néhány fordítás je-lent meg Schiller és Hugó Viktor költemé-nyeiből.

Az 1848-ik év, mint okleveles ügyvédet már megkezdett életpályán találta. E poli-tikai mozgalmak első heteiben beválasztatván a városi képviselő testületbe, tevékeny részt vett, mint jegyző és később tanácsos Kolozs-vár város ügyei intézésében, a szabadság-harcz korszakában egyszersmind a nemzet-sérgegnél mint hadnagy és az Erdélyre felál-lított országos felebbviteli törvényszéknél előadó minőségben szolgált a közügyet. A mozgalmak lezajlása után Kolozsvár város közszolgálatában maradt 1861-ig, s ez idő alatti tisztviselői tevékenységének, szepülten jellemének, hazafi érületének s a város ja-vára irányzott munkásságának nem egy jelet mutatta föl.

Az 1861-ik évi alkotmányos ujjaalko-tások az újból felállított királyi kormány-székhez szükség levén a közigazgatási ügyek-ben jártas tisztviselőre, kir. kormányzati titkárrá nevezte ki. E munkakörben több irányban tett jeles szolgálatai közt különösen az erdélyi földterhermentesítés ügyében ki-fejtett tevékenységéért, a felség kir. taná-csosi címmel tüntette ki. Később osztálytanácsossá nevezte ki, s azután miniszteri tanácsosi ranggal ruháztatván föl, e min-őségben szolgált a földterhermentesítés nagy fontosságú ügyét.

E közben azonban Kolozsvár város speciális ügyeiben is mint több évig városi bizottsági tag, szintén élénk tevékenységet fejtett ki. A Kolozsvárt megalakult első takarékpénztár megalapítási munkáiban kiváló részt vett. Sok oldalu munkássága és a szülő városai érdekei körül tett sikeres szolgálatok folytán az 1872.5. országgyűlésre Kolozsvár városa egyik orsz. képviselőjévé választották.

Az egyházi téren szintén jelentékeny tevékenységet fejtett ki, mint egyházi taná-csos, a kolozsvári unitáriusok főiskolájának felügyelő gondnoka, a Baldácsi protestáns alapítvány igazgató tanácsának egyik tagja, s az ő hathatós közremunkálásával megalakult budapesti unitárius egyházközség gond-noka.

Az 1875. decz. 19-én élére állván ama mozgalomnak, mely a székegy mivelődési és közgazdasági egyesületet, a székegyföldi la-kosság szellemi és anyagi érdekei fejlesztése céljából létre hozta, az egyesület megalakí-tása, szervezése és fenntartása körül a leg-buzgóbb munkások egyike volt, s elnökvé választatván, fáradságtalan buzgósággal ve-zette mindig az egyesület ügyeit.

Budapestben elfoglalt előkelő állásából

nyugalomba vonulván, munkásságát egyhá-zának és Kolozsvár közéletének szentelte. Az egyházban s az unitárius főiskolában mind-végig tevékeny munkásságot fejtett ki. Ale-nőke volt a tornavivő egyletnek, elnöke a Dávid Ferencz egyletnek, igazgatótagja az erdeky muzeumnak, az Émkének pedig, mint alapító, választmányi tagja.

Marosvásárhely és Kolozsvár városok, az érdekükben teljesített szolgálatokat Hajós Jánossal szemben azzal kívánták leróni, hogy mind két város díszpolgárrá választotta a sosem hivalkodó szerény férfit.

Nyugalomba vonulával, midőn a székegy közmivelődési egyesülettől megvált, tisztelet-beli elnöknek választották meg azt a férfit, a ki éltető lelke volt az egyesületnek, a ki-nek távozta után az egyletben megszűnt az élet pezsgése és beállt a hanyatlás.

Hajós János halálát jobboldali szélhűdés idézte elő. Baját talán elhuzta volna, azon-ban asztmája, a mi évek óta kinozta, siet-tette a vég kifejlődését.

Csaknem halála percéig tegnap d. u. fél 3 óráig eszméleténél volt, beszélt s un-talan felkelni iparkodott.

Testi ereje megsemmisült, de lelki ere-je haláláig nagy volt.

Az elhunyt férfi lakását, meg a tegnap d. u. felkereste Ferencz József unitárius püs-pök, hogy részvétét fejezze ki, az egyház kildölt egyik oszlopa miatt érzelt veszteség fölött.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

A sajtó szív legmélyebb fájdalommal tud-atjuk, hogy a szerető jó édes apa, nagypa, jó após, jó rokon és hű barát Vagyas *Hajós János* királyi és ny. miniszteri tanácsos, a Lipót rend lovagja, Marosvásárhely és Kolozs-városok díszpolgára, Kolozsvár város egykori országgyűlési képviselője, a kolozsvári unitá-rius főiskola felügyelő gondnoka, a Dávid Fe-rencz egylet elnöke, a székegy mivelődési és közgazdasági egylet tiszt. elnöke, a budapesti unitárius egyházközség tiszt. elnöke, volt 1848-28. évi nemzetőr-hadnagy, egyházi-tanácsos sat. folyó évi május hó 12-én, délután fél 3. órakor, pár heti súlyos szenvedés után elhunyt. Hült tetemei folyó hó 14-én d. u. 4 órakor fogtak a hosszuutcazi gyászhalál az unitárius egyház szertartása szerint a közb-temetőben levő családi temetkezési helyen örök nyugalomra elhelyeztetni. Családjáért, szülővárosáért, egyházáért és a hazáért élt és munkált! Legyen áldott emléke! és esen-dés pihenése! Kolozsvárt, 1899. Május 12. Hajós Gyula, Dr. Hajós Béla, Hajós Róza Csongvai Lajosné, mint gyermekei. Binder Mariska Dr. Hajós Béláné, menyje. Csegezi Csongvai Lajos, veje. Csongvai Géza, Csong-vay Klára, Csongvai Jánoska, Ifj. Hajós Gyula, mint unokái.

Hajós János elhunytáról az unitárius kollegium igazgatósága is adott ki gyász-jelentést.

A sárnál Nagy Lajos unitárius esperes, tanár, a nagy idők egykori katonája fog be-szédet tartani.

E. M. K. E.

Az E. M. K. E. rendes havi ülését teg-nap tartotta meg. Az ülésen a mult üléss jegyzőkönyvének hitelesítése s a főtítár havi je-lentésének tudomásul vétele után *Merza La-jos* kir. tan. főpénztáros tette meg jelentését, mely szerint a mult havi forgalom 15,528 frt 24 kr. Készpénzbevétel 9767 frt 39 kr. Ösz-szes vagyon 1.285,003 frt 44 kr. Egyben be-

mutatta a f. évi költségvetést végleges alak-jában. Bemutatta a Petőfi-társaság apr. 24-én Kolozsvárt tartott Petőfi-ünnepély elszámolá-sát. E szerint összes jövedelem 710 frt, tiszta jövedelem 360 frt. A választmány kimond-ta, hogy az összeg alapítványul a Petőfi-tár-saság nevén fog kezeletni és a társasághoz közzönet intéztetik. Hasonlóképen jövőhagyat-ki mindazokat a köszöneteket, melyeket az összes közreműködőkhez intéztek.

Bemutatták az új alapszabályok értel-mében megindítandó gyűjtési akció tervezete, mely szerint fokozatosan 50000 gyűjtőt fog szétküldetni az országban. A választmány a tervezetet jóváhagyja. A régi rendes tagok újabb felvétele ez ívek aláírása által nem szükséges, ellenben jövő kötelezettségek az új alapszabályok szerint átváltozik.

Gr. *Haller* János főispán az Udvarhely-megyeyi és városi választmány elnökségéről lemond. Hazafias érdemeiért jegyzőkönyvi köszönet szavaztatik.

A földmivelőügyi kir. miniszter válaszol, hogy az algyógyi székegy földmivés iskola el-lenőrző bizottságának febr. havi előterjesz-téshez hozzá járul.

A kolozsvári egyetemi ifjúság Univer-sity Extension mozgalmanak erkölcsi és anyagi támogatása kimondatik. A költségvetésbe ez-untal 150 frt felvételik.

A gyekeli ref. egyházközség iskolai szükségleteire 2 egymásutáni évre 100-100 frt segélyben részesül.

A borbándi ref. egyházközség gyermek-menedék helyre az időre is 50 frtot kap.

Merza Lajos főpénztáros meg teszi je-lentését a balázstváli Emke iskola és létesít-endő Emke óvó tárgyában f. hó 7-én a helyszíneré történt kiszállásról is illetve előterjesztéi véleményét a szóban levő tárgy-ról. A választmány köszönet szavazása mel-lelt magáévá teszi az előterjesztést s a gond-nokságot, illetve lökválasztmányt íly érte-lemben részletes terv- és költségvetés kidol-goztatására hívja fel.

Andrásfalvi Márton jód-ratosnyái köz-ségi magán tanító számára összesen 25 frt folyósítatik.

Nemecz Ferencz „Arany könyv” cz. művének megfelelő kijavítására hivatik fel, meliőt az Emke a könyvet anyagilag támo-gathatná.

Sajó-Szt.-Andráson Emke-dalokör ala-kulván, a szokásos támogatás mértékéről a vezetők értesítettek.

Homoród Karácsonyfalván Emke nép-könyvtár alakítása tárgyában a lépések meg-tételnek.

A Héjasfalván létesítendő honvédelemk bizottsága megkeresésére a választmány ki-mondja, hogy az emlék számára bizonyos fel-tételek mellett hajlandó átadni a 267 forint összeget, mely Zeyk Domokos 1848-49 évi honvédszázados, a segesvári hős emlékének megörökítésére gyűjtött.

Barabás Zajos székegy-kereszturi unit. lelkész, mint a Raffay Károly 4000 fitos ha-gyóknak végrendelet végrehajtója beküldte s 4000 fit tókéit és 337 fit 51 kr. kamatot. A választmány nevezett unit. lelkésznek buzgó eljárásáért hazafias köszönetét nyilvánítja.

SZÍNHÁZ.

„A Sárdi-ház” a fővárosban. Gécey Ist-ván színműve, melyet először a kolozsvári Nem-zeti Színházban adtak, tegnap este került szí-ne Budapest. *Makó* Lajos, a Fővárosi Nyári Szín-ház ambítozus igazgatója hozta színe a budai színházban. A darabról az előadást megelőzőleg *Gécey* István egy pár sort írt a *Budapesti Naplónak*, a melyből minket különösen az alábbi sorok érdekelnek:

„Annnyit mondhatok a Sárdi házról, hogy ez, a fővárosi színházaknak nagyon mos-toha gyermeke volt, de annál kedvesebb édes gyermekemnekem. Hogy *Kolozsváron*

milyen hatással adták, arról az az 5000 ember beszélhetne, a ki ott látta, én nem beszélek róla. De azért nem leszek szerény (igazabban mondva alszerény) és merek dicsekedni művemmel, dicsekszem vele, mert feljogosított rá az én kedves öreg dru-szám *Szentgyörgy* Pista, a kolozsvári Nemzeti Színház művésze, az élő művészek egyik legnagyobbja, a kinek kioszt a ke-serőség könnye szeméből, mikor Kolozs-váron időzésem alatt elpanaszolta, hogy az intendatura nem osztotta neki Sárdi szere-pét és később egy levélben is (erekyeként özőm) megírta, hogy *nyugven évi színés-keése alatt először meggy vidéki vendégsze-replésre, csak azért, hogy Sárdit eljátszhassa*. Szerencsére az én kedves druszámnak nem kell azért vidékre menni, mert Nagyvára-don ő fogja a szerepet játszani. — *Ez az én nagy dicsőségem, dicsekszem is vele, — nem szerénykedem!*”

Kritika

a színház egy évi működéséről.

(Czikkorozat.)

A kolozsvári Nemzeti Színház vezetését 1898. május 1-én Böllöny József intendáns vette át. Az első év 1899. május 1-én lelett. Az igazgatóság rövid beszámolót tett közzé a helyi lapokban, s ezzel az első évet fejezte. A beszámoló egy pár statisztikai adatból állott. Kommentárt nem fűztünk hozzá, megjegyzéssel nem kísértük: közölünk változatlanul. Am a közönség ezzel nem elégszik meg. Nap-nap után kapjuk azóta a leveleket, felszólításokat. Hát semmi megjegy-zése nincs az Ellen-zé-k-nek a színház lefolyt szezonjáról? Semmi szava nincs a vezetőséghez az egy évi beszám-oló alkalmából? Vagy talán semmi kritika nem fér mi-közösükhöz? Féved, a ki azt hiszi. Nem azért hallgatunk, mintha végleg el akartuk volna hallgatni. Nagyon sok meg-jegyzésünk van a lefolyt szezonról. Lesz egy pár szavunk a vezetőséghez is. Kritika alá fogjuk venni egy évi műkö-déséről, melylyel a közönségnek tartozik. Csak az ada-tokra várunk eddig, mert bizonyítani, érvelni csak hiteles adatokkal lehet. A mai napon hozzá is fogunk. Egy czikk-sorozatot kezdünk el, mely minderre ki fog terjedni, a mi egy év alatt a színház életében történt. Figyelmünket semmi sem fogja elkerülni. Szóval tesszünk mindent, a mi a nyil-vánosság elé tartozik. Igyekeznünk fogunk, hogy bíráljunk pártatlanul és igazságos legyen.

I.

A jelen czikk csupa lapszemelvények-ből fog állani. Nem adunk hozzá semmit, nem vesszünk el belőle semmit: egyszerűen közöljük azt, a mit 1897-ben írtunk ebben a kérdésben. Akkor nem tudtuk, milyen álla-potok lesznek a kolozsvári színházról és az ő évi mulva. A mit írtunk, az csak sej-telem volt. Hogy sejtelmünk nem esalt: iga-zolják a következő adatok.

Mikor Böllöny Józsefet a belügyminisz-ter intendánsnak nevezte ki, a *Kolozsvár* 1897. Október 20-ikán többek közt következőket írta egyik vezércikkében:

„Perczel belügyminiszter elvben hozzájárult, hogy a kolozsvári szín-házat, melyhet a viszonyok megene-gedik, állami kezelés alá fogja venni. A miniszter most ezt az ígérletét, mind-nyájunk őszinte örömeire, be is vál-tozta. Leiratban tudatta Böllöny József intendánsal, hogy a színház a jövő év folyamán közvetlen állami kezelés alá vétetik. Az időpont megállapítása csupán attól függ, hogy az intendáns mikorra készülhet el az új rendszer tervezetével. Igaz, hogy az államosítás mindjárt kezdetben nem fogja kielégí-thetni mindazokat az igényeket,

melyeket hozzá fűzünk. Viszont azonban kétségtelen, hogy a belügy-miniszter mostani nevezetes elhatá-rozásával biztos alapot kapunk ahhoz, hogy rövidebb-hosszabb idő múlva szín-házunk megnyeri az állandóságának, felvívároznak azokat a feltételeit is, a melyek egyelőre részben még hiányozni fognak.”

Az *Ellenzék* ezekre a sorokra követ-kező reflexiót tette:

„Nem felel meg a valóságnak azon állítás, mintha a színházat a miniszter államosítaná. Itt egyébről szó sincs, mint arról, hogy egy száz éves multu kultúrterület, melyet eddig is Nemzeti Színháznak neveztek, nagyobb segély-ben fog részesülni, hogy kulturális hivatásának még jobban megfeleljen. Ezt elneveztek álla-mosításnak. Ez az igazság: sem több, sem ke-vezebb.”

Igazunk volt.

A *Kolozsvár* tovább fejtegetve az álla-mosítás kérdését, a régi állapotot így jelle-mezte:

„Azt, hogy mit várunk az álla-mosítástól, legjobban azzal illusztrál-hatjuk, ha felsoroljuk a jelenlegi ren-szer hibáit. Azt a feltételt, hogy Ko-lozsvárt a szintársulat „legfeljebb” nyolcz hónapig játszhatik, a maga egészében talán egyszerű sem vették komolyan. De magában a kikötésben mégis csak meg volt azaz ártalmas intenczió, hogy az *államosításnak* addigi jóra való kísérletei abba ha-gyassanak. A magánvállalkozó rend-szerben magához a színházhoz, a bi-zonyos időre szerződött vállalkozón kívül, *nincs köteve senki és semmi*. Az egész anyyi, hogy X vagy Y szín-társulatának a téli évad alatt itt kell működnie. (Hogy ha nyáron is mű-ködik, azt — az eredeti feltételek szerint — épen csak elnézik neki.) A színészek csak *formailag* a színház tagjai, mert tulajdonképen *vállalkozó színészei*. A színház nem ad, nem biztosít nekik semmit; mindent ki-zárólag a vállalkozó-igazgatótól nyer-nek. Így tehát az intézetnek hagyó-mányai, jele vagy jóvendő reputá-cziója, hírneve teljességgel nem ér-deklí őket. De ha érdekelné, se te-hetnének azokért semmit. Mert hi-szen nekik csak *szállás* és a színház, melyhez semmiféle művészi vagy egyéni érdekük nem fűződhetik. Va-lamint a tagok szerződötésénél, ugy a darabok beszerzésénél és a játé-krend megállapításánál is a vállalkozó-igazgató *időleges érdekei az irány-adóik*. A mennyi időre az ő szerző-dése szól, csupán annyit fogad be számításai körébe.”

Lám, mennyi hibát nem s rolt elő a vállalkozói rendszer rovására! S vajjon most különbek az állapotok? Nem. Ugy vagyunk, mint régen. Végük csak pontról-pontra az idézett passus állításait:

- a.) A társulat nem is nyolcz, hanem hét hónapig játszott Kolozsvárt.
- b.) Államosításról szó sincs. Nyáron most is vándorol a színház.
- c.) A színházhoz a vállalkozón kívül *nincs köteve senki és semmi*.

— És maga, az érzéseimet vette el és ekkor egymásra néztek.

— A nagynénémhez kell mennünk, mondja a leány sietve.

Az ifju ugy tesz, mintha körülnézne a szobán.

— Nagyon sajnálom, válaszolja, de nem látom őt. Menjünk és felkeressük?

Ez az ajánlat a hosszú szobán végig egy másik sétára adott alkalmat és séta köz-ben Lady Ardeannal találkoztak.

— Hiláry, legkevesebb egy feltucat gentlemán kért, hogy keressék fel. Tudod-e, hogy hány ígérletet törtél meg, hány szívnek okoztál fájdalmat? Nem láttalak a bálterem-ben; hol voltál?

— Az éj oly szép volt és a szoba oly meleg, hogy én, hogy mi, dadogta Hiláry.

— Hogy mi kimentünk a terrasra, folytatta a százados bátran.

És Lady Ardean némi szálnalmat ér-zett, a mint az ifju párra nézett és eszébe jutott, hogy a holdvilág az ők korában mit jelent.

— Látom, válaszolja nyugodtan; de Hiláry, miután Lady Kilmore keres, velem kell jönnöd. Ő a hosszú gallériában van.

Carlisle százados rögtön azt mondja: — Szeretném Lady Kilmoret látni. Ugy értesültem, hogy a rózsák kultiválásában na-gyon ügyes.

— Ha ezen, az ő gyenge oldalán tá-madja meg, ugy a helyzet urává teszi ma-gát, gondolja Lady Ardean.

Mind a hárman együtt mentek a hosz-szu gallériába. Lady Kilmore felkeresni, a ki aggódni kezdett a hugáért.

(Folytatása következik.)

desen és soha nem hiányzott zsebéből a dió és szájáról az érdekes beszéd.

Németről azonban még mindig szó sem volt.

Csak is annyira tanított meg, hogy el-menetelkor elmondhattam: „Ich enfelé mich her Wapler.” Legjobban hatott ránk, midőn több órán át elbeszélé, hogy miként rohan-ták meg a dicső magyar nemzetet ellenségei. Mily óriási küzdelemmel védte a nemzet ősi szabadságát. Mily féltistenek valának a hon-védek.

Bem apót még le is rajzolta nekünk. S midőn Kossuthról és az aradi vértanúkról szólt, szeméi mindig könnyel teltek meg.

Már a harmadik órán ölébe ültem. Vö-rös szakálát simogattam, míg ő a honvédek-ről beszélt.

Aztán fel is fedeztünk az arezán egy vígást, s habár nem is monda, beszédéből mégis kivettük, hogy ő is ott küzdött az igaz ügy mellett,

Aztán egy nap, midőn legkedvesebben beszélt a honvédek hősi küzdeleméről, az aj-tó hirtelen kinyílt s azon két csendőrl lépett be, a kik Wapler volt honvédet keresték.

Oh, szörnyűség, a kezére vasat vertek.

De Wapler ur bátran állt ott. Minket gyöngéden megcsókolt és azt ünkre kötö, hogy a miket ő elbeszél, ne feledjük el soha; de azért csak tanuljunk meg németül is.

Én zokogva kiáltottam:

Ich enfelé mich her Wapler!

Hilary.

— A „Tövisek és narancsvirágok” szerzőjétől. — Angolból fordította: **AMICA.**

II.

(Folytatás.) (4)

— Igen; azt tartják róluk, hogy az országban a legszebb gyűjtemény.

Ekkor eszébe jutott az ifjunak az az elhatározása, hogy nem fog vele a virágok-ról vagy a tárgyról beszélni, dacára, hogy jelenleg bában voltak. Azon tündödt, ha vajjon reá tudná-e beszélni, hogy menjen ki vele a terrasra, hol a holdvilágnál oly sok ember sétál? — Megpróbálja.

— Nairne kisasszony nem tánczol, — mondja talán, miután a szoba meleg, kijön velem a terrasra? A zene kellemesebben hallszik oda.

A leány nem tehetve volna magát ész-bontóbban széppé, — gondolá — midőn az egy fehér csipke kezdőt az aranyos hajára vetett. Az ő esete eddig is elég rosz volt: de most —

Kiléptek a fényes holdvilágra. Nehány órával ezelőtt idegenek voltak és most ugy látszott, hogy maguk mögött hagyták a világot és csak egymásra gondoltak.

A hold talán sohasem világított szebb képre mint a milyenek ők voltak, a leány ara-nyos hajával és virágszóró arezával, az ifju barna volt és nemes külsejű — Hiláry csu-pa leányos báj és kellem, az ifju férfias erő. A „*Mon Réve*” keringő édes dallama a bál-teremből hozzájuk jutott.

Olyan éj volt ez, melyet egyikőjük sem felejtett el soha; új élet kezdődött számukra. Carlisle százados fiatal volt, de már nevel csinált magának. Elmondta a leánynak, hogy mennyire szereti a pályáját, hogy más pá-

lya nem elégítené ki és hogy, midőn meghal, a katona halálával kívánna meghalni.

Ezt hallva a leány megrázkódott.

— Oly sokat gondol a halálra? kérdi. Én soha sem gondoltam arra!

— A katonának gyakran szembe kell állani a halállal, volt a válasz. És az a minta katona előttem, a ki, midőn a becsül-et és a kötelesség hívja, kész a halálra.

Hiláry soha sem felejtette el ezeket a szavakat. Csak egy fél óráig voltak kiunt a holdvilágon és még is ugy tetszett előttük, mint ha legalább is háromszorta hosszasa-ban lettek volna ottan és Lady Trevor Ma-riáról mind a ketten megfeledkeztek.

— Mi annak a keringőnek a neve, melyet most játszanak? kérdi az ifju. Mily szo-moru és mily édes!

— „*Mon Révenek* hívják, volt a vá-lasz.

— Vajjon, ha majd reggel felkelek, álomnak fogom-e ezt találni? Sokkal szebb, minthogy valóság lehessen! Maga olyan eszményi leány, a milyennel az álmaimban ta-lálkozunk; midőn reggel felébredek, esudál-kozni fogok, ha vajjon maga hus és vérből van-e.

— Igazán! válaszolja a leány moso-lyogva.

Nézzen ide és a kis fehér kezét fe-leje nyújtotta.

— Ez nem látszik olyan nagyon való-dinak; és az ifju tisztelettel érintelte azt.

— Mindazon által, én valódi vagyok és nem álomkép, mondja Hiláry nevetve. Tu-dok énekelni és táncolni.

— Arról megvagyok győződve; arca tele van dallammal és minden mozdulata bájos. Bár megajándékozna egy tánczezel; megteszi?

— Igen, ha kívánja.

— És együtt mentek vissza a bálterembe.

— Azt kívánom, sugta az ifju, hogy ismét a „*Mon Réveet*” játszanák. De meg-volt elégedve, midőn a „*A két Dunát*” hal-lotta.

— És most lemondjak magáról? kér-dé, midőn a tánczanak vége volt. Vissza kell vinnem Lady Kilmorehoz?

— Azt kellene tennie, volt a válasz.

— Mairne kisasszony, megteszem azt, ha egy kérdésemmel válaszol. Mikor találko-zunk ismét? Ugy érzem, mintha nem tudná elhagyni még egy percze sem, mig nem tudom, látom-e ismét.

— Hiszen ön egész mostanig alig lá-tott! volt a válasz.

— És még is ugy érzem, mintha egész életemben ösmertem volna, álmodtam egy ilyen lényről, a milyen maga. És higgye el, hogy abban a pillanatban, midőn az arcját megláttam, azt mondtam magamban: „*Ez ő!*” mintha hosszú évek óta várakoztam volna magára. Mikor látom ismét?

— Nem tudom.

A leány ajkán volt azt mondani: „*Lady Trevor* Mari miatt nem engedik, hogy találkozzunk”; de miután Carlisle százados nem említette a kuzinját, ő sem tehetta azt; azon-ban, érvelődött Hiláry magában, az nem ha-tározna semmit; az ő barátságuk nem avat-kozhatna a Lady Mari jogaiba.

— Nem leszek hosszasan itten, sugta szenvedélyes hangon az ifju. Engedje, hogy mentül gyakrabban láthassam.

Kolozsvár, 1899.

d.) A színház most is csak formailag a színház tagjai, mert tulajdonképpen a vállalkozó színház.

e.) A színház most sem ad, most sem biztosít nekik semmit; most is mindent a vállalkozótól nyernék.

f.) Vándorlás lévén, az intézet hagyományai, jelen vagy jövőbeni reputációja, hírneve most sem érdekelheti a színházat.

g.) A kolozsvári színház most is csak szállítás a színházhoz, melyhez semmi művészi, vagy egyéni érdekük nem fűződik.

h.) A tagok szerződésénél, a darabok beszerzésénél és a játékok megállapításánál most is a vállalkozó időszerű érdekei irányadók.

i.) A mennyi időre a vállalkozó szerződése szól, csupán annyit fogad be ma is számításra.

Folytathatók ezt, míg az abc minden betűjéből kifogyunk. A conclusio az, hogy az állapotok mit sem változtak. Pedig lám, most 40,000 forint szubvenzió volt a jelenlegi vállalkozó rendelkezésére és nem 26,000, mint a vállalkozó igazgatónak. Mi különben előre tudtuk. Szolgáljon bizonyítást az alábbi pár sor, a mit egy előkelő kolozsvári polgártól kaptunk s a mi lapunk 1897. okt. 26-iki számában jelent meg:

„A kolozsvári nemzeti színház állami kezelésbe vétele még nincs sehoh — mert nem lehet — kimondva, mivel az csak törvényhozás útján történhetik meg, az pedig — köztudat szerint — még nem történt meg.

De ez nem elég; a zavart még fokozza egyik kolozsvári lap azon kijelentése, a mely sem többet, sem kevesebbet nem mond, mint hogy Bölöny József a következő három év alatt vállalkozó intendáns lesz, az eddigi segély fejeiben. (Ez utóbbi állítás azonban aligha nem szintén hamis, mert mintha valahol olvastuk volna, hogy az eddigi segély 14000 fittal pótolható, a mi költségkivétel meg fogja könnyíteni a vállalkozó intendáns dolgát.)

De ez még mind nem „államosítás”; ilyes valamivel találkoztunk a Korbuly idejében is, a ki nagy bőkezűséggel áldozott színigényünknek, de azért senki sem mondta, hogy színházunk államosítva van. És ez annál kevésbé, mert a jelen „államosítás” annyira egy személynél látszik kötni lenni, hogy ha Bölöny József ma bármilyen okból megszűnne intendáns lenni, holnap az egész patkoneva államosítás annak bizonyulna, a mi különben is: humbugnak.

Végül egészen homályos és zavaros a közlemény azon kijelentése, hogy Bölöny József „csak mint állami közeg és állami ellenőrzés mellett” végzi az intézet vezetését. Azt ugyanis tudjuk, hogy színházunk eddig is állami ellenőrzés alatt állott, s ez ellenőrzést az állami (a kormány) az intendáns által gyakorolta, gyakorolta pedig főképpen a vállalkozó igazgatókkal szemben. Már most, hogy lesz, mikor a vállalkozó maga az ellenőrzésre hivatott intendáns lesz?

Ennek a sok félreértésre okot adó homálynak eloszlatására s az által a közönség megnyugtatóra legegyszerűsebb és legegyszerűsebb ut lenne, ha az új intendáns ur közé tenné azt az okmányt, a melynek kétségtelen félremagyarázása verte fel ezt a nagy port.”

Még a nagyváradi vándorlásról ejtsünk pár szót. Ujat nem írunk. Lássuk, mit írunk erről a kérdéssel 1897. október 29-én:

„A kolozsvári színház ismét nyári vándorura fog menni. Bölöny József intendáns, a mint a nagyváradi lapok legújabb számaiból értesülünk, beadta kérvényét a szinkör elnyerése iránt a színház bizottságához.

Legnagyobb csodálkozással vesszünk tudomást e hírről; különösen most, mikor a miniszterium állami kezelésbe szándékozik venni a színházat és a szubvenziót 40,000 forintra emelte fel.

Mikor a színház vállalkozó igazgatók kezében volt, a kik csak 26,000 forint állami segéllyel rendelkeztek, mindenesetre szüksége volt a színháznak arra, hogy idegen városba menjen, ha nem akarta a nyarat deficitel bezárni. Epen ezért óhajtottuk annyira az államosítást, mivel reméltük, hogy ez által eleje lesz véte annak, hogy nyáron vándorura keljen a színház.

Most, hogy tizenegyszer forintra nagyobbodott az állami segély, méltán remélhetünk ezt. De csalódtunk. Az állami kezelésbe vétel nem állandósította a kolozsvári színházat. Az állami intézetet vándorolni fog azon a czímen, hogy nem tud megélni.

Méltó az a Nemzeti Színházhoz? Nem. De nem is méltányos, már azon oknál fogva sem; mert most már elegendő összeget ad az állam arra nézve, hogy a társulat egész évét itthon töltsen.

Ez a helyzet elég különös. A kolozsvári színházat eddig 26,000 forinthal tartották fenn évtizedek óta: a társulat csak a téli szezonot töltötte itthon. Most a szubvenziót 14 ezerrel toldotta meg a miniszter: a társulat most is csak a téli szezonot fogja itthon tölteni. Levonva a következtetést, ott állunk, hogy ha Bölöny megkapja a nagyváradi szinkört, akkor a miniszter a nagyváradi nyári szinkörnek adott 14,000 forint szubvenziót. Ezzel ugyan semmit sem lendített a kolozsvári nemzeti színház ügyén.

Még egy szót. Az áll a Bölöny József kérvényében: „A kolozsvári színház átvételével főtervésem az képezte, hogy a — ennek

jellegével merőben ellenkező — vállalkozói rendszer mentől előbb beszűntessék.” Később meg ez áll: „Azon helyzeten vagyok, hogy a kolozsvári nemzeti színházat virágvárnapitól kezdve, a vállalkozói rendszer teljes kizárásával — saját hatáskörömben, saját felelősségemre vezethetem.”

E két állítást sehog sem tudjuk összeegyeztetni. Merő ellentmondás. Hogy akarja Bölöny József a színházat a vállalkozói rendszer teljes kizárásával vezetni; holott ő maga vallja magát vállalkozó intendánsnak?!

Ehhez sem szükséges kommentár. De egyet szó nélkül nem hagyhatunk. Tavaly, Bölöny intendáns szavai szerint 25,000 forint deficittel záródott a nagyváradi színházi szezon. A szubvenzió legnagyobb részét tehát a nagyváradi kirándulás nyelte el. Mi jögon? Tudunkkal ezt a szubvenziót a kolozsvári színháznak adja az állam. A kolozsvári közönségnek tiltakoznia kell az ellen, hogy színháza szubvenzióját idegen városban költse el.

Mifele rendszer van tehát a kolozsvári Nemzeti Színháznál jelenleg? Államosítás? Nem. Állami kezelés? Ez sem. Vállalkozói rendszer? Igen.

Arról a kis különbségről, a mi Bölöny intendáns vállalkozását az igazgatók vállalkozásától megkülönbözteti, nincs mit beszélünk mindaddig, míg az intendáns a nyári vándorlásnak végét nem veti.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 13.

— Szervác ur. Azokból a dícsereitekből, melyekkel tegnap a „Fagyos szentek” egyik előkelő tagját Pongrácz urat elhalmozták, most ki kell adnunk a megillető részt Szervác urnak is, a ki ma bebizonyította, hogy fázóságunknak régi rossz híre még sem bír teljesen elfogadható alappal; ime a tegnap esti esőzés után ma reggel, tehát Szervác ur napján ismét pompás verőfényre ébredtünk. Eppen csak a hőmérőnkben volt némi ingadozás a tegnaphoz képest. Ez azonban nem gátlhat meg minket abban, hogy Szervác urat az emberiség iránt tanúsított szokatlan jóakarataért a megérdemelt dícsereiben részesítsük. Előtte is készséggel meghajlítjuk a lobogónkat. Derekasán viselte magát! Csak tovább is így t. ez. Szervác ur, s a világ gyorsan kibékül a „Fagyos szentek társaságával!”

— Esküdtseki tárgyalás. Ma d. e. kezdődött a kolozsvári kir. törvényszék sajtó bírósága előtt Geng Ákos lakatos mester és vizvezetési szerelő által, Rueska Lajos ház tulajdonos ellen indított sajtó pere. A per tárgya 1898. nov. 2-án az „Ellenzék” nyíltérben megjelent két közlemény, melyek miatt vádolt magát becsületben megsértve érzi.

A bíróság így alakult meg: Elnök Szász Béla, kir. táblabíró, szavazó bírák: Gáspár Miklós, Reinbold Arthur, jegyző Pap Romulus.

Vádoló védője dr. Deak Albert, Rueska Lajos védője dr. Tutsék Sándor. Az „Ellenzék” szerkesztője részéről dr. Váradi Aurél. Délelőtt 11 órára volt együtt a 36 esküdt. Ekkor sorsolás rendjén, mi alatt mindkét fél élt vissza vetési jogával. Az esküdték így alakultak meg.

Radnoti Dezső, Gáspár Dezső, Eöry Ti. Vadar, David József, Mestiez Ferencz, Kató József, Vikol Kálmán, Gergely Sámuel, dr. Frankiss István, Merza Gyula, Mansberg Sándor, dr. Ruzicska Béla. Pótlagok: dr. Gyulai Farkas, dr. Rohonczy Lajos.

Az esküdték megesküdték, a tanak a teremből távozásra hívtattak fel. Azután d. e. 11 órakor a tárgyalás megkezdett s felolvasták a vád leveléket, valamint a két incriminál cikket.

Törvényszék ezután elrendeli a vádoló tanuinak kihallgatását.

Molnár Gábor munkás, tanu azt vallja, hogy a Rueska ház esatornájában rongy darabot kaplak.

Bodoki Mihály vízvezetési munkás előadja, hogy a pinczében a cső befagyott. A kávéházban a nyomó csőbe szegert vertek.

Antoni János tanu is a esatornák dugulására nézve nyilatkozik.

Abrudán Farkas szerelő és Tonczár Antal hasonlóképen nyilatkozik, Pap Sándor tanu azt vallja, hogy ő látta mikor Spitzer kiszedte a Geng Ákos által lerakott csöveket, de egyebet nem tud.

Rácz Jakab házmaster azt vallja, hogy a lakosok rendtelenséget csináltak, mit ő nem tudott megakadályozni.

Konrad Győző városi vízvezetési gépész azt vallja, hogy a vízvezetési csöveket a város kipróbálta.

Móricz Márton tanu kihallgatásával a d. e. tárgyalás bevégeződött.

A tárgyalást d. u. 3 órakor a vádoló tanuinak kihallgatásával folytatják.

— A gágyár és a kövezet. Nem elég, hogy a esatorházással és vízvezetékkel járddát, szekértut tönkretesznek mindenütt, a hol csak elvezetik, a gágyár emberei alaposan segítenek a rombolásban. Alig telik el nap, hogy ne furnák, turnák, ezt, vagy azt az utezát, a nélkül, hogy aztán helyrehoznák.

Pedig ez kötelességük volna, de minek tegyék, mikor nincs, a ki figyelmeztetné őket rá.

— A román sertésbehozatal veszedelme. Tudvalevő, hogy a magyar állattvitel lehetőleg rosszakaratu elbánásban részesül Ausztriától s az osztrák hatóságok minden alkalommal csökönyösen ragaszkodnak azoknak a gátnak a fentartásához, a melyek a mi állatforgalmunkat akadályozzák. Ellenben annál kegyesebben és elnézőbben viselkednek versenytársainkkal szemben s állandóan elkövetnek mindent, hogy a romániai sertésforgalmat Magyarország elkerülésével Bukovinán és Galicián át Bécsbe tereljék. Ennek a czelnak kedvéért gyakran igen nagy nyelműen kezelik még az egészségügyi szabályokat is, felidézve ekként a Romániában dúló állatjárványok behurcolását. Példa ebben a tekintetben a következő eset, melyre föl hívjuk a földművelésügyi miniszterünk figyelmét: A magyar vonalak elkerülésével a fenn említett módon Bécsbe irányuló romániai sertésforgalomban mintegy négy hónap előtt sok sertésvész fordult elő, minek következtében Ausztria ideiglenesen be szüntette a forgalmat. A románok kérésére azonban az osztrák belügyminiszterium a mult héten — a nélkül, hogy meggyőződést szerzett volna arról, vajjon jobb-e már a viszonyok Romániában — ismét megengedte a romániai sertésbevitelt. Az ekként újra megnyílt forgalom első sertés-szállítmánya a minnap érkezett Bécsbe, azonban mindjárt ezen az első szállítmányon konstatáltak a sertésvészt s így az osztrák kormány kénytelen-kelletlen újra eltiltotta a bevitelt. Ez esetet lehetőleg titokban tartják a bécsi körök; bezeg csak Magyarországgal esett volna meg ez a dolog, majd volna róla szó bőségesen és hangosan. A magyar sertéskereskedelem hónapok óta eredménytelenül sürgeti az Ausztriába való kivétel számtalan akadályának elhárítását; ellenben a romániai sertésforgalom egészen a bécsi vághidig czipelheti a sertésvészt, amíg az osztrák kormány valamelyes lépésre szánja el magát ellene. Igazán jellemző ez a helyzet.

— Brassai bácsi mint zenész. Mióta Brassai bácsi omlékét felelevenítették az Akadémiában, ismét sokat beszélnek a nagy tudósról, ki nemcsak a tudományok minden ágában, de a zenében is nagy jártassággal bírt. Brassai bácsiról mint zenészről, érdekes adatokat ír meg most megjelent visszaemlékezéseiben id. Abrányi Kornél.

Brassai bácsi — írja — mint zenész, igazabban szólva: mint ritka zenekarát, zene rajongó, csodálatos érzékkel bírt a klasszikus, modern és nemzeti áramlat iránt. De a mennyire én ismertem, azt mondhatom, hogy a míg az elsővel szemben a bálványozásig ment rajongásában, addig a modern romantikus zeneirodalom termékeivel szemben nagyon óvatos volt. A nagy, koturnusos zenedrámtól háborongva futott; a nemzeti s így a magyar műzenei aspirációkkal szemben nagyon tartózkodó álláspontra helyezkedett. E tekintetben egyetlen tekintélyt ismert el: Erkel Ferenczét s rajta kívül talán még Székely Imre magyar ábrándjait méltányolta.

Hogy mennyire szerette Brassai bácsi a klasszikus zenét, a következő eset is mutatja:

Hubay Jenő, mikor Kolozsváron hangversenyzett, meglátogatta az akkor már nagyon gyöngéledő Brassai bácsit is, a ki nagyon szerette volna őt hallani. Hubay elvitte magával a hegedűjét is és játszani kezdett a beteg, száz éves patriarka ágyánál, aki mindegyre arra kérte őt, hogy játszzék neki Corelli a hegedűirodalom megalapítója műveiből. Hubay erre eljászotta Corelli egyik remekét s megható volt látni az ősz patriarkát, akinek egyszerre felderült melan-kólius arca.

A Wagner-zenének nem volt barátja Brassai bácsi. Mikor a Tannhäuser-nyitány első bemutatása alkalmából — 1955-ben — heves tollharc támadt az akkori zenekritikusok között, Brassai bácsi konok vezérszerepet játszott az anti-wagneristák csoportjában. Egy ízben arra intette Erkel, hogy jövőre óvakodjék olyan felháborító merényletet elkövetni a zenei józless ellen, mint az afele tannhäuseri zene bemutatása volt.

Brassai bácsi zenészi kalendáriáról egész adomakör kering. Mikor a 60-as évek derekán a világhírű „Florenzi vonós-négyes” ellátogatott Budapestre is, Brassai bácsi a lelkesedés mámorában rohant fel ide s mivel már nem volt ideje arra, hogy a ruhatárba menjen, azon módon foglalt helyet az első sorban, amint a kocsiból kiszállt: öszszegyűrt, széles karimájú kalapban, hólót áttáztott daróc-szürben. Ha valami világhírű nagy művész érkezett Budapestre, Brassai bácsi készséggel megtette a fáradságos, hosszú utat, hogy meghallgassa őt. A jegyző mindig távirattal rendelte meg.

— Bank-főnökök értekezlete. Az osztrák-magyar bank főnökeinek főnökeit minden esztendőben valamelyik városba egybegyűjtik, s ott az ügykörükbe eső pénzügyi dolgokról eszmecsereit folytatnak. A konferenciák rendszerint a vezértitkár elnököl. — Ezen a konferencián Kolozsvárról Slavk Sándor, az itteni bankfők főnöke is részt vesz. Az értekezletet az idén Pünkösdi első napján tartják meg Debreczenben.

— A kolozsvári zenekonzervatorium holnap délelőtti 11-kor gyűlést tart.

— Egyházkerületi közjegyző jelölés. A következő sorokat vettük: Az erd. ev. ref. egyházkerületet, főleg közgyűlési tagjait nagyban foglalkoztatja a dr. Bartók György püspökké választásával megüresedett egyházkerületi közjegyzői állás betöltése, a mi a Máj. 25-re összehívott ker. közgyűlésen fog megtörténni. Tegnap dr. Gidófalvy István közjegyzői iródejában, itt Kolozsvárt, értekezlet tartatott, a mely Kenessey Bélát a kolozsvári theol. fakultás igazgató tanárát léptette fel jelöltül a közjegyzői állásra, a ki a dunánelléki egyházkerületben már kerületi jegyzői állást is viselt, a kinek kitünőségei hatalmas munkasrót biztositásának az egyházkerület felvirágoztatására az intenzív munkásságát programponntul megjelölt új püspök mellé, állásának honorálása pedig a Kolozsvár és Nagy-Enyed között több, mint két évtized alatt folyt küzdelem után, az öszinte kibékülés megpecsételése volna. Az értekezletet br. Bánffy Ernő, dr. Vályi Gábor, dr. Gidófalvy István főgondnokok, dr. Szádeczky Lajos theol. gondnok, Szász Dénes és Parádi Kálmán igazgató tanácsosok hívták össze. A vidéki közgyűlési tagok levél vagy távirat útján, személyesen vagy megbízottak által jelentették be Kenessey Béla jelöléséhez való csatlakozásukat. Az értekezleten megjelentek számba vevén a beérkezett nyilatkozatokat, konstatáltak, hogy eddig 107 közgyűlési tag nyilatkozott Kenessey jelölése mellett, kik mindannyian visszatartják a ker. Utasításnak azon ezélatos magyarázatát, melylyel egyes jelöltek kortesférjai a theol. tanárokat a közjegyzőségbe éleve kizárni kívánják. Az értekezlet elhatározta, hogy Kenessey megválasztása érdekében a közgyűlés öszszes tagjaihoz felhívást intéz, mely felhívás szövege meg is állapított s a melyet az értekezlet nevében br. Bánffy Ernő és dr. Gidófalvy István írnak alá. Névsor kibocsátásával indiseritót elkövetni és jogosulatlan pressiót gyakorolni az értekezlet nem akart.

— Ki választható egyházkerületi közjegyző? Terjedelmesebb közleményt kaptunk, a mely azt fejtegeti, hogy egyházkerületi főközjegyzővé a törvényben előírtakhoz választható-e olyan, a ki nem szolgálatot tevő lelképásztor, vagy nem? A közlemény tárgyalalmaz miatt egyik közelebbi számunkban adjuk közre.

— Legdivatosabb női szabászat és ruhavarrásra tanítványokat, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett (Fölveszek. D. Prodán Ilona (II. kerület, külközép utca 23.). A tanítás kiterjed a szabászat és varrás minden ágára, esetleg vidéken is megjelenhet tanítás véget magánházaikhoz is, elmegy.

— Ma nekem, holnap neked. Már többször említettük, hogy a színház sokának jövőjét megváltoztatta. A mint értesülünk, egy budapesti bankház eddig több mint két millió forintot fizetett ki megbízásaink 100,000, 90, 80, 30 ezer koronás nyeresvényekben. A most kezdődő osztályosjátéknál olvasniuk figyelmebe ajánljuk ezen czéget, mely szerencsésjénel, szőlősgáznál és megbízhatóságánál fogva amenny is nagy bizalomnak örvendő. Ez a czég Török A. és Társa bankháza Budapestben, mely a beérkező megbízásokat pontosan, gyorsan és megbízhatóan teljesíti. Az első osztályú sorsjegyek árai: egész sorsjegy 6 forint, fél sorsjegy 3 frt, negyed sorsjegy 1 frt 50 kr., nyolcad sorsjegy 75 kr. Sorsjegyek bevásárlásánál Török A. és Társa budapesti bankházát, Váci-kört 44. legelőnyösebben ajánljuk.

LEGJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai és sürgöny-jelei.)

Változások a kormányban.

Budapest, május 13.

A legújabb politikai pletyka szerint a kiegyezési kérdéseknek az országgyűlés által történt elintézése után Lukács László pénzügyminiszter azonban lemond. Helyébe Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, akinek jelenlegi tárcaját Tisza István gróf venné át. Belügyminiszter, mint már jeleztük, Horánszky Nándor lesz.

Aradások.

Budapest, május 13.

A földművelésügyi m. kir. miniszterium képeleiben szervezett országos vízépítési igazgatóság vizirajzi osztálya — a ma beérkezett hivatalos adatok alapján közzéteszi, hogy a Morva, Vág, Nyitra, Garam és Ipoly mentén beállott nagy esőzések folytán a Duna budapesti vizállása a tegnap jelzettnél magasabbra emelkedik, de még mindig várható, hogy körülbelül 1 m.-rel az alsó rakodó part színe alatt maradjon.

A Dráva és Száva felső részükön apadnak.

A Tisza egész hosszában árad, bár vizállásai még közepesen aluliak.

Affér ujságozikk miatt.

Komárom, május 13.

A „Magyarország” tegnap számában „Aprópenz” czímen tudvalevőleg egy cikk jelent meg Pázmány Dénes tollából. A cikket Sárközy főispán magára nézve sértőnek találván, Pázmány Dénestől elégtételt kért.

A czár Szibériában.

Sz. Pétervár, máj. 13.

Az orosz czár hat heti inspekczióra Szibériába utazik.

Robbanás egy gyárban.

Budapest, május 13.

A Sainthelében (Lancashire) a kémiai gyárban nagy robbanás volt. 3 ember meghalt, 20 megsebesült.

A váltóbélyeg leszálltása.

London, május 13.

Az angol képviselőházban Montague indítványozta, hogy a külföldi váltók bélyegadóit szállítsák le 6 pennyre, ha a váltó az 50 fontot meghaladja, 100 fonton felül minden megkezdett font után még 6 penny fizetendő. Elfogadták.

A király a fővárosban.

Budapest, máj. 13.

A király, midőn Gödöllőről bejött, a Metropol előtt egy frakkba öltözött fiatal ember kérvényt nyújtott át neki. Elfogták.

A király ezután a rákosi gyakorló téren csapászenflet tartott.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS

Felölös szerkesztő és lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTÉR.

Húzás

május 18. és 19-én.

Osztálysorsjegyek kaphatók eredeti áron az első osztályra.

1 egész sorsjegy 6 frt. befizetéssel.
1 fél sorsjegy 3 frt.
1 negyed sorsjegy 1 frt 50 kr. befiz.
1 nyolcad 75 kr. befiz.

az Erdélyi bank és takarékpénztár részvény társaságnál

Kolozsvár, Főter 34. Szathmáry-ház.

1-2

Figyelmeztetés.

Tisztelettel felhívjuk a n. é. közönséget azon körülményre, hogy a kinnél eddig a leltározás még nem foganatosított, esetleges megadózott és adozatlan italkészleteiket folyó hó 15-ig bezárólag — Belkőzép-utca 9 sz. alatt — annnyal is inkább bejelenteni el ne mulasszák, mivel ezen határidőn túl az adózott italok is, mint adozatlan készleteknek fognak tekinteni és felvétetni.

Fogyasztási birtal és városi illetékek szedési bérlőse
Kolozsvárt.

Az UJVILÁG disztermében

ma és következő napokon a világhírű SOUNGO vezetésével az

Első Spanyol daltársulat

hangversenyez.

Szíves pártfogást kér.

Pferschy Ferencz

vendéglo.

Orpheum a „Biazini” szállodában!

Teljesen új társulattal megkezdődött az előadások új sorozata. Naponként változó gazdag program, a budapesti és a bécsi orpheumok legjelesebb erőivel.

Az előadások esti 8 órakor kezdődnek és fél 12 órakor végződnek. Belépti díj személyenként 50 kr. Csaldái asztalok d. u. 5 óráig külön díj nélkül foglalhatók.

Kényelmes berendezés teremben a n. é. közönség lehető legjobb mulattatásáról valamint kitűnő ételkről és italokról, pontos kiszolgálásról gondoskodik.

Winkler Jakab,

bérlő.

!!!10 forint napi kereset!!!

Tiszteességes egyének, kik egy új, könnyen bevezethető cikk eladásával foglalkozni akarnak, forduljanak személyesen vagy levélleg az „Aeol” erdélyrészi rak-tárhoz Kolozsvár, Főter 34. sz.

Hirdetések.

659-899.

445. 1-1

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bírósági végrehajtó hivatalból ezennel közhírré teszi hogy a budapesti IV. kerületi kir. járásbíróóság 1898. évi sp. IV. 934. számú végzése folytán hivatalból ügyvéd által képviselt Dietz József budapesti cég felperes részére Dunky Béla alperes ellen 31 forint 19 krajczár követelés és járuléki erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől f. évi január hó 12. napján le és felülfoglalt 559 frt 50 krra becsült ingóságokra, a Kolozsvár városi kir. járásbíróóság VI. 1497.-96 számú végzésével az arverés elrendeltetvén, annak a felül foglaltaták követelése erejéig is, a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán Kolozsvárt, Weisslényi Miklós utca 2. számú házában leendő megtartására határidőül 1899. évi május hó 17-dik napján d. e. 10 órája tűztetik ki, mikor a bíróságilag lefoglalt bolti áruanyag, egy vascsassa, fali ingaórák, zsebórák stb. ingóságok a legtöbbet ígérőknek — készpénzfizetés mellett, — szűkség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdése előtt alulirt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni tartoznak.

Végre kötelesek a bérbeadók az 1881 évi LX. t. cz. 112. § értelmében azon követelési összeget, melyre törvényes zálogjogot igényelnek, — az arverés megkezdése előtt alulirt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni. A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899. április hó 25. napján.

Liget József
kir. bírósági végrehajtó.

Baleset ellen biztosító intézet

intelligens és a jobb körökben járatos

Üzletszerzőt keres

az erdélyi részekre fix fizetés mellett.

Ajánlatok „Baleset biztosítás“ czim alatt az „Ellenzék“ kiadó-hivatalába küldendők. 440. 2-2.

598-1899

441. 1-1.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Kolozsvár vidéki kir. járásbíróóság 1897. évi 10225. sz. végzése következtében Pap Imre ügyvéd által képviselt az „Economul“ hitelintézet javára Podoba János és Pripion Nyikuláj ellen 80 frt és jár. erejéig 1897. évi december hó 10-dikén fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 330 frtra becsült szarvasmarhák és takarmányból álló ingóságok nyilvános árverésen eladotnak.

Mely arverésnek a kolozsvár vidéki kir. járásbíróóság 1898. évi V. 802. sz. végzése folytán 80 frt tőke-követelés ennek 1896. évi április hó 1. napjától járó 8 százaléki kamatai, és eddig összesen 29 frt 31 krral bíróság már megállapított költségei erejéig Korodón adósk lakásán leendő eszközölésére 1899. évi május hó 19-ik napjának délutáni 3 órája határidőül tűztetik, és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéseket hivatnak meg, — hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t. cz. 107. és 108. §-s értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen arverés az 1881 évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Kolozsvárt 1899. április hó 30. napján.
Piger János,
kir. bír. végjtó.

Sz. 707-1899.

442. 1-1.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszék 1898. évi 11517 számú végzése folytán dr. Visky László ügyvéd által képviselt Kolozsvári takarékpénztár és hitelbank felperes részére Virág Endre és társai alperes ellen 350 forint követelés és járuléki erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől folyó év február hó 24. napján dr. Maniu Cassiustól lefoglalt 354 frtra becsült ingóságokra a Kolozsvár városi kir. járásbíróóság VI. 1539.-98 számú végzésével az arverés elrendeltetvén, annak a felülfoglaltaták követelése erejéig is, — a mennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Kolozsvárt, Széchenyitér 7. sz. házában leendő megtartására határidőül 1899. évi május hó 18. napján d. e. 10 órája tűztetik ki, mikor a bíróságilag lefoglalt butorok, s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőknek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdése előtt alulirt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni tartoznak.

Végre kötelesek a bérbeadók az 1881 évi LX. törvénycikk 112. § értelmében azon követelési összeget, melyre törvényes zálogjogot igényelnek, — az arverés megkezdése előtt — alulirt kiküldöttnek szóval vagy írásban bejelenteni.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Kolozsvárt, 1899. évi május hó 4. napján.

Liget József,
kir. bír. végrehajtó.

Sz. 12005-898 tlvk.

439. 1-1

Arverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. Törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Vesza Mária férj. Gazda Gáborné és Vesza Teofilnak Urentz Togyer és neje Gedelean Sofia hagyatéká végrehajtást szenvedők elleni 32 frt 95 kr tőke-követelés és járuléki iránti végrehajtási ügyben az arverést a kolozsvári kir. Törvényszék, kolozsvárvidéki kir. járásbíróóság területén levő Benczida községben és határán fekvő és a végrehajtást szenvedő nevén felvett bonczhidai 92. számú tlvkben A I. 1, 2, 3, 5 rdz. 302, 303, 857, 1125, 1948, 1949, 1950 hrsz. ingatlanokra 692 forint becsértékben — mi t ezennel megállapított kiküldetési árban elrendeltetik, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi május hó 17. napjának délelőtt 9 órájkor Bonczhidán a községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldetési árban alul is eladotni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10 százalékát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. rendelet §8-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letelni — avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. § értelmében a bánátpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kolozsvári kir. tvszék mint tkvi hatóság, 1899. január hó 3.

Dr. Szentkirályi Gyula
kir. tvszéki bíró.

Sz. 5809-898

443. 1-1.

Arverési hirdetményi kivonat.

A tekei kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Huzmezán Vasília, kisk. képvis. Huzmezán Szimion végrehajtatójának Huzmezán Alexandru végrehajtást szenvedők elleni 20 frt 10 kr. tőke-követelés és járuléki iránti végrehajtási ügyben a kolozsvári kir. törvényszék a tekei kir. járásbíróóság területén levő a mezőszentmihálytelki 45. sz. tlvkben A I. 1. rz. 190, 209, 210. hrsz. ingatlanra 237 frt, a C 3 alatti haszonélveszeti jog érintetlen hagyásával 3. rz. 574, 575 hrsz. ingatlanra 486 frtban mint ezennel megállapított kiküldetési árban elrendeltetik és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi június hó 2. ik napján délelőtt 9 órakor Mező-Szentmihálytelke községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldetési árban alul is eladotni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsáranak 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letelni, avagy az 1881 LX. t. cz. 170. § értelmében a bánátpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Teke 1898. évi november hó 21. napján
A tekei kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Boér,
kir. ajbíró.

Legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeresemény
JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben:

1.000,000 korona

A nyeresemények részletes beosztása a következő:

1	Jutalom	600000
1	nyer. á	400000
1	" "	200000
2	" "	100000
1	" "	90000
1	" "	80000
1	" "	70000
2	" "	60000
1	" "	40000
5	" "	30000
1	" "	25000
7	" "	20000
3	" "	15000
31	" "	10000
67	" "	5000
3	" "	3000
432	" "	2000
763	" "	1000
1238	" "	500
90	" "	300
31700	" "	200
3900	" "	170
4900	" "	130
50	" "	100
3900	" "	80
2900	" "	40

50,000 nyer. és jut. összegben 13.160,000

Rendelőlevél levágandó.

Török A. és Társa uraknak Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget frt (utánvételezni kérem.) A nem tetsző törlendő (postautalványnyal küldöm)

Pontos czim

A negyedik nagy magy. kir. osztálysorsjáték nem-sokára ismét kezdődik és

100,000 sorsjegyre **ujból** **50,000** nyeresemény

jut, vagyis az oldalt levő nyereseményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyeresési esélyek tehát mint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Összesen tizenhárom millió 160,000 koronát sorsolnak ki biztosan. A legnagyobb nyeresemény legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

Szív-s mielőbbi megrendeléseknél eredeti sorsjegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I. o. eredeti sorsjegyet 6. —
" fél " " " " 3. —
" negyed " " " " 1.50 —
" nyolczad " " " " .75 —

küldnek szét utánvéttel, vagy a pénz előleges be-küldése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díjtalanul állanak rendelkezésre. A húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosan törté-
nek és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kérjük a rendelvényeket mielőbb, legkésőbb azonban

f. é. május hó 18. és 19-éig
mely napokon a húzás van,
hozzánk b. küldeni.

Török A. és Tsa.

a m. kir. szab. osztálysorsjáték
főelárusítói
BUDAPEST, V., Váczi körút 4/a.

Sok és nagy nyereseményt fizettünk tisztelt vevőinknek; rövid idő alatt körülbelül egy és félmillió koronát.

Rendelőlevél levágandó.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget frt (utánvételezni kérem.) A nem tetsző törlendő (postautalványnyal küldöm)

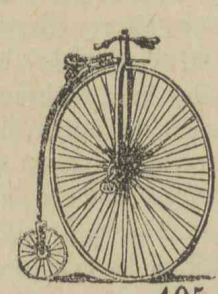
Pontos czim

254. 10-0

Ny. Magyar Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

KERÉKPÁROK!

125 FORINTTÓL * * * 300 FORINTIG!!
Csakis elsőrangú és elismert minőségű gyártmányok.

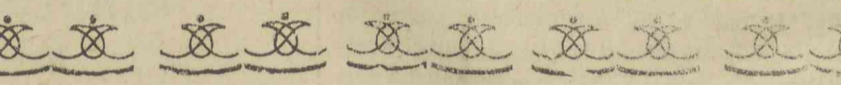

Raktáron:
ADRIA
SCHLADITZ
PEUGOT
BEESTON
NORICUM
láncnélküli kerék!!
CHAMPION
PATRIA

405. 8-^{*} kerékpárok!
Continental-gummi erdélyrezi vezérképviselősege.
Kényelmes fizetésű föltételek.
Kerékpár felszerelések nagy raktára

Kerékpár-iskolámban,
a torna-vivoda zárt kerthelyiségében, mely a legkényelmesebben van
és célra berendezve, a kerékpározást 2 frt tandíj mellett, a legrövi-
debb idő alatt bárki megtanulhatja.

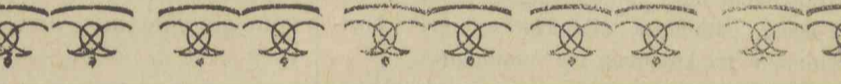
Nagy mechanikai műhely. — Tüzemallosítás és nickelés!
GROSZ FRIGYES
Nagyvárad Kolozsvár Beszterce
Bazár-szoros. Főter. Fa-utca

Butor eladás.

Elárusítjuk a volt Wittman és Bindt-féle butor üzletben (Unio, Belmonostor-utca 9. szám alatt) levő

ÖSSZES BUTOROKAT,
mit a tisztelt közönség figyelmébe ajánlunk.
437. 0-2 Weisz Lajos és Ignác.

A Vigadóban.

Vasárnap, Május hó 14-én két nagy buesu előadás.

Délután fél 4 órakor családi és gyermek-előadás fél helyárral!
Este fél 8 órakor nagy előadás rendes helyárral!

Mindenik előadás 12 számból álló szenzációs műsorral.

Annetelli ur
spiritista, illusionista és delejező mutatványai
Annetelli asszony
spiritista Medium közreműködése mellett!
Egy élő ember lefejezése guillotinnel!

Az óregeknek örís általi fiatalú változtatása Editha kisasszony a lég koripeusa A vízben élve uszó em-beri fej. Egy élő hölgy átváltoztatása élő galambá — Spiritisztikai asztalmozgás!

Uj! Nagyon szenzációs! Uj!
SIBYLLA
Az égő talány.

Helyárak: Erkélyszék és I. rendű kórsz k 1 frt, II. rendű kórszék 80 kr. Zártszék 60 kr. Földszinti álló 40 kr. Diák- és katona-jegy 30 kr. Karzati ülőhely 50 kr

Egy műsor a pénzárnál 10 kr. Jegyek válthatók Schuster Emil urnál Főter. Pénztárnyitás délután fél 3 órakor, este fél 7 órakor. — Kezdeté délután fél 4 órakor, este fél 8 órakor.

A két utolsó buesu előadásomon műdarabjaim közül többeket megmutatnék, úgy, — hogy azokat bármelyik néző azonnal utánozni tudja
S. Annetelli
igazgató.

444. 1-1

Értesítés!

Arról értesültem, hogy három évtizeden át a legnagyobb közmegelekedésre működő és a legdíszingváltabb izlett is kielégítő butoraktáromban és műhelyemben ügyim rendezéséhez szükségem rövid szünetet többen, kenyérszerezés iránti roszindulatú bohócművészekkel ama híresztelésekre használták fel, hogy a régi 30 éves működésem teréről végleg visszaléptem, nyugalemba vonultam, dolgozni már teljesen képtelen vagyok, munkát többé fel sem vállalom. Minthogy kiváló izlésemről és pedáns munkámról külföldi elismert nevémet megrontani másképen — pl. versenymunkával — nem voltak képesek, mindezt csak azért híresztelték és híresztelik ma is, hogy helybeli és vidéki régi vevőim, a kik mindenkor kizárólag engemet voltak kegyesek becses megrendelésekkel kitüntetni, tiszteletből e szünet alatt elszokjanak.

Éppen ezért az igazságnak, előkelő vevőimnek és a magam önértetének tartozom e tendenciózus rágalmak demontálásával. A mit szetek is tenni ama tiszteltteljes kérés által, — hogy sziveskedjenek személyesen meggyőződni egy próbarendelés által az összes állítások ellenkezőjéről — mely alkalommal befog bizonyosodni, hogy képes vagyok pedanteria, pontosság, tisztaság, tartósság, izlés jutányosság tekintetben versenyezni a hazai és külföldi legelőkelőbb cégekkel éppen úgy, mint eddig, sőt nyugodt lelkiismerettel állithatom, hogy ezental még sokkal inkább.

Azonban nehogy félreértessem. Nem dícserekképpen teszem ezt az ajánlatot, hanem a félrevezetett nyilvánosság felvilágosításául.

Ezek után van szerencsém jól ismert cégemet ismét nagyrabecsült jóindulatukba ajánlani, különösen új berendezések, garnitúrák kibővítése, bevonása, mindennemű javítása, átalakítása, vagy becsereése tekintetéből. Ugyazintén bátorodom felhívni becses figyelmüket új, vagy régi butorokat „moly mentesítő“ preparatumomra, melylyel több évi módosítás után a legbiztosabb eredményt értem el.

Becsos megrendeléseket kérve maradok kiváló tisztelttel
415. 3-^{*}
Duchony János és fia.